

Rued Langgaard

SYMFONI NR. 15 “SØSTORMEN”

SYMPHONY NO. 15 “THE SEA STORM”

For basbaryton solo, mandskor og orkester

For bass baritone solo, male chorus and orchestra

(1937, 1949)

BVN 375

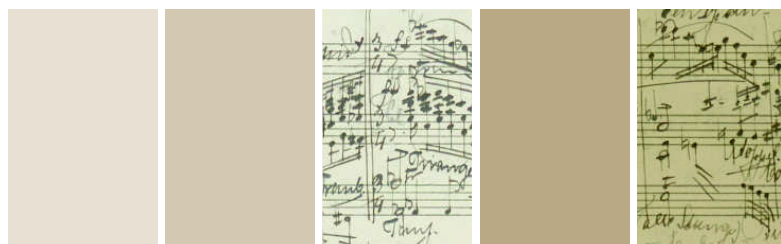
Kritisk udgave ved

Critical edition by

Bendt Viinholt Nielsen

PARTITUR / SCORE

Rued Langgaard

Rued Langgaard: Symfoni nr. 15 "Søstormen" (BVN 375)
© 2003 Edition Samfundet, København
Copyright overført 2014 til Edition Wilhelm Hansen AS, København
Nærværende udgave publiceret 2022

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works. With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.
Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Mike Cholewa.
Engelsk oversættelse: James Manley og Bendt Viinholt Nielsen.
Layout: Hans Mathiasen.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.
Udarbejdelsen af denne kritiske udgave blev støttet af Langgaard-Fonden, Augustinus Fonden, Beckett-Fonden, Gangstedfonden og Carlsbergfondet.
Partituret blev oprindeligt publiceret af Edition Samfundet.
Den her foreliggende udgave, som inkluderer revisionsberetningen, er støttet af Augustinus Fonden.

Rued Langgaard Udgaven
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
1266 København K
Danmark
www.wisemusicclassical.com/publishers/edition-wilhelm-hansen
<http://langgaard.dk>

ISBN 978-87-598-3516-6
WH32469

Orkester- og vokalmateriale til leje

Spilletid: ca. 17 minutter

Rued Langgaard: Symphony No. 15 "The Sea Storm" (BVN 375)
© 2003 Edition Samfundet, Copenhagen
Copyright assigned 2014 to Edition Wilhelm Hansen AS, Copenhagen
The present edition published 2022

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works. With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor of the Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.
Editorial assistant for the present publication: Mike Cholewa.
English translation: James Manley and Bendt Viinholt Nielsen.
Layout: Hans Mathiasen.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.
The preparation of the present edition was supported by the Langgaard Foundation, the Augustinus Foundation, Beckett-Fonden, Gangstedfonden and the Carlsberg Foundation.
The score was originally published by Edition Samfundet.
The present publication, which includes the critical commentary, was supported by the Augustinus Foundation.

The Rued Langgaard Edition
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
DK-1266 Copenhagen K
Denmark
www.wisemusicclassical.com/publishers/edition-wilhelm-hansen
<http://langgaard.dk>

ISBN 978-87-598-3516-6
WH32469

Orchestral and vocal material for hire

Duration: c. 17 minutes

INDHOLD

OM DENNE UDGAVE	3
KOMPONISTENS FORORD	4
OM SYMFONI NR. 15	5
STORMNAT (THØGER LAREN)	7
SOLO, CORO E STRUMENTI DELL'ORCHESTRA	8
NOTE TIL DIRIGENTEN	8
SYMFONI NR. 15 "SØSTORMEN": Bevæget (♩ = 66) – Scherzo. Valsetempo – Adagio funebre (♩ = 66) – Finale. Allegro molto agitato	9
KILDER OG KRITISK BERETNING	48

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
THE COMPOSER'S PREFACE	4
ABOUT SYMPHONY NO. 15	5
STORMY NIGHT (THØGER LARSEN)	7
SOLO, CORO E STRUMENTI DELL'ORCHESTRA	8
NOTE TO THE CONDUCTOR	8
SYMPHONY NO. 15 "THE SEA STORM": Moved (♩ = 66) – Scherzo. Waltz tempo – Adagio funebre (♩ = 66) – Finale. Allegro molto agitato	9
SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY	48

OM DENNE UDGAVE

Denne kritiske førsteudgave af symfoni nr. 15 er baseret på komponistens egenhændige partiturrenskrift, som foreligger i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 31,1).

Udgiverens tilføjelser og ændringer er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet er tilføjet af udgiveren.

Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 48.

ABOUT THIS EDITION

This critical edition of Symphony no. 15 is based on the composer's autograph fair copy of the score in the Royal Danish Library in Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 31,1).

The editor's additions and emendations are marked typographically in the score by square brackets and broken-line slurs and ties. Guiding accidentals in round brackets have also been inserted by the editor. Key signatures for clarinet have been added by the editor.

Further information is given in *Sources and critical commentary* p. 48.

KOMPONISTENS FORORD

“Danmarks Brügge” har man kaldt Ribe. I en Roman skildrer Rodenbach Brügge som “det døde Brügge”. En Griben udover Livets Grænser efter det store Var. Noget lignende gælder Ribe. Ogsaa her hæver den Ensomme midt i Natten sit *hvidglødende* Ansigt fra Sengen og stormer Dødsrigets Skygger i Ex-Hovedstaden ligesom Orfeus for at hente den forsvundne Euridike – forgæves! Kun Natten! – Stormnattens Skygger i Ribes øde Domkirkegader med Timeslagene, – hvor kun med lange Mellemlum – – – blafrer en Gadelygte og Vandreren løber vildt omkring med oprakte Arme – indtil Solopgang!

15 Februar 1949. Rued Langgaard

THE COMPOSER'S PREFACE

Ribe has been called “the Bruges of Denmark”. In a novel Rodenbach describes Bruges as “dead Bruges”. A reaching beyond the boundaries of life for the great Was. Something similar can be said of Ribe. Here too the solitary raises his *white-hot* face from his bed in the middle of the night and storms the shades of the Kingdom of the Dead in the ex-capital like Orpheus to fetch the vanished Eurydice – in vain! Only the night! – The shadows of the stormy night in the desolate cathedral streets of Ribe with the tolling of the hours – where only at long intervals – – – a street light flickers and the wanderer runs wildly around with upstretched arms – until sunrise!

15 February 1949. Rued Langgaard

OM SYMFONI NR. 15

Symfonien er blevet til i to omgange, idet finalen stammer fra 1937, mens det øvrige blev føjet til i 1949. Finalen forelå i maj 1937 som et selvstændigt korværk med titlen *Nattestormen* (BVN 234). Langgaard indleverede partituret som programforslag til Statsradiofonien, som i skrivelse af 17. nov. 1938 afslog at opføre kompositionen. Langgaard var vant til afslag, men blev alligevel stødt hver gang, man desavouerede hans musik. Ved denne lejlighed reagerede han på den måde, at han returnerede afslaget til Statsradiofonien forsynet med påskriften *Ligkiste udbedes* – skrevet med rød farvestift på skrå hen over hele papiret (skrivelsen findes i Danmarks Radios arkiv). Trods det klare afslag synes Langgaard endnu et par gange i 1940'erne – med vedblivende negativt resultat – at have foreslået kompositionen til opførelse i radioen.

I Ribe, hvortil Rued Langgaard flyttede i 1940, blev han pludselig inspireret til at udvide *Nattestormen* til en symfoni, som på skitsestadiet blev betegnet nr. 14 (de nuværende symfonier nr. 13 og 14 udgjorde på dette tidspunkt ét samlet værk). Skitsen til de 253 nye, indledende takter, blev – ifølge de udførlige manuskriptdateringer – til mellem kl. 4 og 7 om morgenen den 5. februar 1949, efter at Langgaard var kommet hjem fra sin daglige morgenspadseretur. Ugen efter – den 11. februar (kl. 4 morgen) – gik Langgaard i gang med partiturrenskrivningen, som han afsluttede fire dage senere, den 15. februar (kl. halv 4 om morgenen). Det oprindelige partitur til *Nattestormen* blev indlagt i det nye manuskript og forsynet med overskriften *Finale med Slutningskor*. Langgaard ændrede intet i musikken, men rettede sangteksten et par steder.

To dage efter symfoniens fuldførelse lå partituret på bordet i Statsradiofonien i København som programforslag. Kompositionen blev returneret en måned senere med afslag om opførelse, og Langgaard besluttede da at forære manuskriptet som gave til dirigenten Launy Grøndahl – som tak for torsdagskoncertopførelsen af symfoni nr. 6 "Det Himmelrivende" den 17. marts 1949. En påskrift til Grøndahl på partiturets titelblad vidner herom. Om Grøndahl overvejede at opføre symfonien i radioen vides ikke, men han overlod manuskriptet til Statsradiofoniens nodearkiv, hvorfra det senere blev afleveret til Det Kongelige Bibliotek.

ABOUT SYMPHONY NO. 15

The symphony was created in two stages, since the final movement is from 1937, while the rest was added in 1949. The final movement was finished in May 1937 as an independent choral work with the title *Nattestormen* (The Night Storm) (BVN 234). Langgaard submitted the score as a programme proposal to the national broadcasting corporation, then known as Statsradiofonien, which refused to have the composition performed in a letter of 17 November 1938. Langgaard was used to refusals, but was still offended each time his music was rejected. On this occasion his reaction was to return the rejection to Statsradiofonien furnished with the inscription *Coffin required* – written in red crayon diagonally across the whole paper (the message is still in the archives of Danmarks Radio). Despite the firm refusal Langgaard seems to have proposed the composition for performance on the radio a few more times in the 1940s – still with negative results.

In Ribe, where Rued Langgaard moved in 1940, he was suddenly inspired to expand *The Night Storm* into a symphony, which at the sketch stage was designated No. 14 (the present Symphonies 13 and 14 at this time made up one unified work). The sketch for the 253 new introductory bars was created – according to the detailed manuscript datings – between 4 and 7 on the morning of 5 February 1949, after Langgaard had come home from his daily morning walk. The next week – on 11 February (at 4 in the morning) – Langgaard went to work on the fair-copying of the score, which he finished four days later, on 15 February (at 3.30 in the morning). The original score for *The Night Storm* was inserted in the new manuscript and furnished with the heading *Finale med Slutningskor* (Last movement with final chorus). Langgaard changed nothing in the music, but changed the song text in a few places.

Two days after the completion of the symphony the score lay on the table at Statsradiofonien in Copenhagen as a programme proposal. The composition was returned a month later with a refusal to perform it, and Langgaard then decided to present the manuscript as a gift to the conductor Launy Grøndahl – as thanks for his Thursday Concert performance of Symphony no. 6, *The Heaven-Rending*, on 17 March 1949. An inscription to Grøndahl on the title page of the score testifies to this. Whether Grøndahl considered performing the symphony on the radio we do not know, but he left the manuscript to the music archives of the broadcasting corporation, from which it was later transferred to the Royal Danish Library in Copenhagen.

Uropførelsen af symfonien fandt sted i Danmarks Radios regi den 23. november 1976 i en studieproduktion med Peter Rasmussen (baryton), Kolding Mandskor og Odense Byorkester, dirigeret af Karol Stryja. Den første indspilning udkom i 1992 i Artur Rubinstein-filharmoniens samlede cd-indspilning af Langgaards symfonier under Ilya Stupels ledelse (Danacord DACOCD 409).

Thøger Larsens digt om stormnatten fik i Ribe ny aktualitet for Langgaard. Her førte stormfloder i tidligere tid gang på gang til betydelige oversvømmelser, som det ses af afmærkningerne på den såkaldte stormflodssøjle på Skibbroen. *Stormnat i Ribe* var da også en af de symfonititler, Langgaard fra starten overvejede. Denne titel ville have været mere præcis end *Søstormen*, idet såvel Thøger Larsens digt som komponisten (i forordet) refererer til en storm, som opleves på land (i byen) og ikke på åben sø. Hvis man tillægger forordet konkret programmatisk betydning, må de "meget skarpe klokkeklem" i værket forestille domkirkens timeslag eller de slag fra stormklokken i domkirkens store tårn, som før i tiden blev brugt til varsling af stormflod.

Ud over den programmusikalske vinkel indeholder musikken symbolistiske og ekspressionistiske aspekter. Den allerførste tone i manuskriptpartituret er ved de fleste instrumenter betegnet *Dis!* – ikke en præcisering af tonehøjden, for det er ganske overflødigt, men utvivlsomt en markering af musikens *disharmoniske, diskrepante, disparate* præg. Musikken afspejler således komponistens sindstilstand og hans desperate, isolerede situation som kunstner. Den indestængte passion (jfr. karakterbetegnelsen "hvidglødende" i strygerne takt 2) får afløb i jagten på fortidens skønhed i de natligt uddøde, stormomsuste Ribegader. Thøger Larsens tekst giver værket en symbolistisk drejning i retning af undergang med udtryk som "fortabelsens tørstige mørke", "verdens ende" og "afgrundens snekker". Et tidligt forslag til titel på symfonien lød da også simpelthen: *Héllvede*.

Byen Ribe er for Langgaard det symbolske omdrejningspunkt, som det fremgår af komponistens forord, i hvilket han sammenligner Ribe med Brügge. Det var historikeren Christian Axel Jensen, der på baggrund af Ribes historiske betydning havde betegnet byen som "Danmarks Brügge". Med reference til Georges Rodenbachs symbolistiske roman *Bruges-la-Morte* (1892) omdøbte Langgaard så Ribe til "Danmarks Bruges-la-Morte". Da Langgaard skitserede symfonien, havde han formodentlig netop læst eller genlæst romanen i den danske oversættelse fra 1912 med titlen *Det døde Brygge*, for en uge tidligere havde han komponeret orgelstykket *Øde Gader* (BVN 373) med titel og motto fra bogen. I forordet til symfonien indfletter Langgaard citater såvel fra romanen, som fra Johannes Jørgensens indledning til den nævnte danske førsteudgave. (En nyoversættelse ved Lis Norup og med titlen *Brügge-den-Døde* udkom 1996).

Bendt Viinholt Nielsen, dec. 2002.

The first performance of the symphony took place at Danmarks Radio on 23 November 1976 in a studio production with Peter Rasmussen (baritone), the Kolding Male Choir and the Odense City Orchestra conducted by Karol Stryja. The first recording appeared in 1992 in the Artur Rubinstein Philharmonia's CD recording of all Langgaard's symphonies conducted by Ilya Stupel (Danacord DACOCD 409).

Thøger Larsen's poem about the stormy night took on new relevance for Langgaard in Ribe, where in earlier times there had been recurring storm floods, as can be seen from the marks on the so-called storm flood column on the quayside. *Stormy Night in Ribe* was in fact also one of the symphony titles that Langgaard considered from the outset. This title would have been more precise than *The Sea Storm*, since both Thøger Larsen's poem and the composer (in the preface) refer to a storm that is experienced on land, not at sea. If one grants the preface specific programmatic meaning, the "very shrill bell chimes" in the work must represent the cathedral striking the hours or the sounding of the tocsin in the great tower of the cathedral, which was used in former times as a warning that a storm flood was coming.

Besides the programmatic angle, the music involves Symbolist and Expressionist aspects. The very first note in the manuscript score is for most of the instruments designated *Dis!* – not to indicate the pitch D sharp, for that would be quite superfluous, but undoubtedly to mark the music's *disharmonic, discrepant, disparate* aspect. The music thus reflects the composer's state of mind, and his desperate, isolated situation as an artist. The pent-up passion (cf. the characterization "white-hot" in the strings in bar 2) finds an outlet in the quest for the beauty of the past in the nightly-dead, storm-swept streets of Ribe. Thøger Larsen's text gives the work as a Symbolist leaning towards ruin and decay with expressions like "the thirsty dark of perdition", "the end of the world" and "the ships of the abyss". An early suggestion for the title of the symphony was indeed simply *Héllvede* – "Hell".

For Langgaard the city of Ribe is a symbolic focus, as is evident from the composer's foreword, in which he compares Ribe with Bruges. It was the historian Christian Axel Jensen who, against the background of the historical significance of Ribe, had called the city "the Bruges of Denmark". With a reference to Georges Rodenbach's Symbolist novel *Bruges-la-Morte* (1892) Langgaard then rechristened Ribe "the Bruges-la-Morte of Denmark". When Langgaard sketched out the symphony, he had presumably just read or re-read the novel in the Danish translation from 1912 entitled *Det døde Brygge*, for a week earlier he had composed the organ piece *Øde Gader* – "Deserted Streets" (BVN 373) with a title and motto from the book. In the foreword to the symphony Langgaard interweaves quotations from the novel and from the poet Johannes Jørgensen's introduction to the above-mentioned Danish first edition. (A new translation into Danish by Lis Norup entitled *Brügge-den-Døde* appeared in 1996).

Bendt Viinholt Nielsen, Dec. 2002

STORMNAT

Thøger Larsen (1875-1928)

Stormen langs Jorden flænger og strør
og tager af Natten Styrke.
Nu suger i hvert et Skorstensrør
Fortabelsens tørstige Mørke.

Tonernes hoppende Orgelbarok
og nu den hvide Dame,
gad hylle hele det sorte Sogn
i Skyer og Morgenrøder.

Stormen river en Dør paa Klem
og klager for bundløs Elende,
har alle Veers Vokaler i Gem
og jager mod Verdens Ende.

I Luften duver der fulde Sejl.
Nu søger Fortabelsens Flaade
de arme Straaler fra Maanens Spejl,
den sidste fortyndede Naade.

Men Maanen er borte, Natten mæt
af blindt henfarende Kulde.
Naar Bygen kommer, er Mørket tæt,
som om det var manet af Mulde.

Afgrundens Snekker raser forbi
Lygternes enlige Gnister,
og stundom høres en Lem slaa i
som Laag fra møre Kister.

Luerne spiller paa Asken klart
og slikkende Tidsler forme,
gale af Lyst til en Himmelfart
med de usalige Storme.

NOTER

Stormnat er fra digtsamlingen *Bakker og Bølger*. Kbh. 1912 (s. 47-48).

Teksten er følgende steder ændret af Langgaard:

str. 1,1 oprindeligt: Stormen langs Jorden fejer og strør

str. 2,1-2 oprindeligt:

Luerne hopper i Kakkellovn

og danser paa tirrede Gløder,

str. 6,2 oprindeligt: Vinduets enlige Gnister,

str. 6,4 oprindeligt: som Laag over møre Kister.

STORMY NIGHT

Thøger Larsen (1875-1928)

The storm tears and scatters across the earth
and takes its strength from the night.
The thirsty dark of perdition sucks
at every chimney-stock.

The leaping organ Baroque of the music
and now the white lady
would wrap the whole black parish
in clouds and blushes of dawn.

The storm tears a door open
and bemoans its bottomless misery,
has all the vowels of woe in store
and rushes towards the end of the world.

In the air full sails are pitching.
And now the fleet of perdition
seeks the poor beams of the mirroring moon,
the last diluted grace.

But the moon is gone, the night is full
of blindly rushing cold.
When the shower comes the dark is thick
as if conjured from the loam.

The ships of the abyss sail raging by
the lonely sparks of the street lights
and sometimes shutters are heard to close
like the lids of mouldering coffins.

The flames play brightly on the ash
forming licking thistles
with a mad craving to ascend
with the ill-starred storms.

English translation: James Manley

NOTES

Stormy Night is from the poetry collection *Bakker og Bølger* ('Hills and Waves'). Copenhagen 1912 (pp. 47-48).

The text has been slightly changed by Langgaard:

st. 1,1 originally: The storm sweeps and scatters along the earth

st. 2,1-2 originally:

The flames leap in the stove

and dance on angered coals

st. 6,2 originally: the lonely sparks of windows

st. 6,4 originally: like lids over mouldering coffins.

SOLO, CORO E STRUMENTI DELL'ORCHESTRA

SOLO

Baritone basso solo

CORO

TTBB

ORCHESTRA

Flauto piccolo

Flauto 1-2

Oboe 1-2

Clarinetto in Si, 1-2

Fagotto 1-2

Corno in Fa 1-2

Tromba in Fa 1-2

Trombone 1-3

Tuba

Timpani

Piatti

Tam-tam

Campane

Archi (sezione vasta)

NOTE TIL DIRIGENTEN

I sær i blæserstemmerne forekommer stedvis buer, som ikke har endepunkt ved en node, men er ført frem til taktstregen før en pause. Meningen med denne praksis, som bl.a. ses i forspillet til Wagners *Parsifal* (t. 84 og 89), er, at tonen udholdes i sin maksimale længde. I nærværende partitur forekommer sådanne tenuto-buer i t. 20 (fl, ob, tr), t. 47 (tr), t. 104 (fag), 129 (fl, ob, cl 1), t. 202 (cl), t. 331 (ob, fag, messing, timp)

NOTE TO THE CONDUCTOR

In the wind parts in particular, there are some slurs that do not end on a note, but carry on to the bar line before a rest. The point of this practice, which can also be seen in the prelude to Wagner's *Parsifal* (bb. 84 and 89), is that the note is to be held to the very end of the bar. In the present score such tenuto slurs occur in b. 20 (fl, ob, tr), b. 47 (tr), b. 104 (fag), b. 129 (fl, ob, cl 1), b. 202 (cl), b. 331 (ob, fag, brass, timp).

Symfoni nr. 15 "Søstormen"

Rued Langgaard
(BVN 375)

Bevæget [Mosso] (♩ = 66)

Flauto piccolo
Flauto 1 2
Oboe 1 2
Clarinetto in Si^b 1 2
Fagotto 1 2
Corno in Fa 1 2
Tromba in Fa 1 2
Trombone 1 2 3
Tuba

Bevæget [Mosso] (♩ = 66)

Timpani
Piaffi Tam-tam
Campane
Baritone basso solo
Tenore 1
Tenore 2
Coro
Basso 1
Basso 2

Bevæget [Mosso] (♩ = 66)

Violino 1 2
Viola
Violoncello
Contrabbasso

tutta la forza, hvidglødende²⁾

1) Dis! (D sharp!)
(se forord s. 6
please cf. preface p. 6)

2) white-hot

fff [tutta la forza]

KILDER OG KRITISK BERETNING

KILDER

A. Partitur. Autograf B. Skitser

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 31,1. Autograf. Blæk og farvestift (enkelte tilføjelser med blyant).

Titel: [...] *Søstørmøden* / *Symfoni Nr. 15 / med Slutningskor til Tekst af Thøger [...] Larsen / af / Rued Langgaard / Partitur / Instrum. færdig 15 Februar 1949 / 3½ Morgen / [...]*

Overskrifttitel: *Søstørmøden*.

Datering s. 1 foroven: *Instr. begyndt 11 Febr. 49. Kl. 4 Morgen – forneden: komponeret 5/2 49 Kl. 4 Morgen. - 7 Morgen*

Dateret til slut: *København Maj 1937 (Cort Adelersgade)*

På titelbladets bagside findes et forord uden overskrift, signeret og dateret 15 Februar 1949.

Påskrift titelbladet foroven: *Herr Kapelmester Grøndahl / med inderlig Tak for d. 17 Marts 1949 fra / og til venlig Erindring om Deres hengivne / Rued Langgaard / Ribe 23 Marts 1949.*

På titelbladet forneden påskrift vedr. symfoni nr. 13 og 14.

38 blade, 34 × 25 og 35 × 26 cm; 68 beskrevne sider; paginering: (titelside), (1 upag. side med forord), 1-4, 5a, 5b, 6-30, (5 blanke sider), 1-35, (3 blanke sider).

Papirtype: blad 1-19: *Papier Carpentier No. 122, Système Siestrop, déposé* (22 systemer); blad 20-38: uden fabrikanthængsel (20 systemer).

B. Skitser

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling (RLS).

1. Temaudkast til finalen (noteret på 2 systemer). RLS 31,3.

Blyant.

Betegnet: *Thema – 29/7 32. Orkester*.

1 blad, 22 × 27 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider.

Udkastet findes på bladets versoside og omfatter 10 takter svarende til t. 254-263 i en noget afvigende version. Indeholder på samme side og på rectosiden andre temaudkast dateret 1937 og 1938.

2. Skitse til finalen (noteret på 2-4 systemer). RLS 31,4. Blyant; til dels blæk og farvestift.

Betegnet: *Udkast til Nattestørmøden – og: Stormnatten*. Dateret ved begyndelsen: *20/5 37 og Maj 1937*

2 blade, 35 × 26 cm; 3 beskrevne, upaginerede sider.

3. Skitse til indledende dele (noteret på 2 systemer); ukomplet. RLS 31,2. Blæk.

Titel: [... flere overstregede titelforslag] / *Søstørmøden* / *Symfoni Nr. 14 / med Slutningskor / af / Rued Langgaard / komp. 1937. og 1949. Ribe (Februar) / Delvis Udkast. / skal instrumenteres / [...]*

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCES

A. Score. Autograph B. Sketches

A. Score. Autograph

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 31,1. Autograph. Ink and crayon (a few additions in pencil).

Title: [...] *The Sea Storm* / *Symphony No. 15 / with concluding chorus to text by Thøger [...] Larsen / by / Rued Langgaard / Score / Orchestr. finished 15 February 1949 / 3.30 in the morning / [...]*

Overskrifttitel: *The Sea Storm*.

Dated at p. 1 above: *Orchestr. begun 11 Feb. 49. At 4 o'clock in the morning* – below: *composed 5/2 49 at 4 - 7 in the morning*

Dated at the end: *Copenhagen May 1937 (Cort Adelersgade)*

On the back of the title page there is a foreword without a heading, signed and dated 15 Februar 1949.

Inscription on top of the title page: *Conductor Mr. Grøndahl / with sincere thanks for 17 March 1949 from / and og in kind memory of you devoted / Rued Langgaard / Ribe 23 March 1949.*

Below on the title page is an annotation regarding symphony nos. 13 and 14.

38 leaves, 34 × 25 and 35 × 26 cm; 68 pages of writing; paginated: (title page), (1 unnumbered page comprising preface), 1-4, 5a, 5b, 6-30, (5 blank pages), 1-35, (3 blank pages).

Paper type: fols. 1-19: *Papier Carpentier No. 122, Système Siestrop, déposé* (22 staves); fols. 20-38: without manufacturer's name (20 staves).

B. Sketches

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection (RLS).

1. Draft for the finale theme (notated on 2 staves). RLS 31,3. Pencil.

Designated: *Thema – 29/7 32. Orchestra*.

1 leaf, 22 × 27 cm; 2 unnumbered pages of writing.

The draft is on the verso of the leaf and comprises 10 bars corresponding to bb. 254-263 in a somewhat different version. On the same page and on the recto there are drafts for other themes dated 1937 and 1938.

2. Sketch for the finale (notated on 2-4 staves). RLS 31,4. Pencil; partly ink and crayon.

Designated: *Draft for The Storm at Night – and: The Storm Night*. Dated at the beginning: *20/5 37 and May 1937*

2 leaves, 35 × 26 cm; 3 unnumbered pages of writing.

3. Sketch for the introductory sections (notated on 2 staves); incomplete. RLS 31,2. Ink.

Title: [... several deleted title suggestions] / *The Sea Storm* / *Symphony No. 14 / with concluding chorus / by / Rued Langgaard / comp. 1937. and 1949. Ribe (February) / Partly draft. / to be orchestrated / [...]*

Betegnet hen over side 1: *Søstormen Symfoni Nr 15 1949*; overskrift: *Stormnat i Ribe Symfoni Nr. 15 med Slutningskor*.

Dateret s. 1 foroven: *Morgen Kl. 4 5/2 49 (efter Morgenturen Kl 3-4.)* – til slut signeret og dateret: *6 Morgen 5 Febr 49 Ribe*
3 blade, 34,5 × 26,5; foliering: (upag. titelblad), 1, 3; blad 2 mangler.

Indhold: t. 1-87 + t. 198-253. Indeholder også bidrag til andre værker.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, det renskrevne partitur (kilde A). Skitserne (B) er af præliminær og ufuldstændig karakter og er uden autoritativ kildeværdi. En enkelt redaktionel justering er dog foretaget på basis af supplerende information i kilde B.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren (med en enkelt undtagelse, som er anført i noterne nedenfor). Faste fortegn for klarinet 1-2 er tilføjet af udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i partituret, findes i noterne nedenfor.

Der er foretaget stiltiende komplettering af artikulationstegn i anden-blæserstemmer, i campane-stemmen og i korsatsen: I autografpartituret noterer Langgaard første- og anden-blæserstemmerne i ét system (ligesom i udgaven). De steder, hvor han noterer førstestemmen med opadvendt hals og andenstemmen med halsen nedad, anfører han konsekvent kun ét artikulationstegn, nemlig over systemet. Det er åbenlyst underforstået, at angivelserne i homofone passager gælder begge blæserstemmer, hvorfor manglende angivelser i disse tilfælde er tilføjet stiltiende af udgiveren. – Langgaard anvender en tilsvarende notation i campane-stemmen. Samklangens *cis¹ - e¹* er noteret med halsen op hhv. ned, men martellato-angivelsen er kun anbragt over den øverste tone, selv om den må gælde begge toner (i udgaven noteres de to toner på én hals og med ét martellatotegn). – Endelig findes en tilsvarende notationsmåde i den firstemmige korsats, som i kilden er noteret på to systemer med halse op og ned. Der er generelt kun anbragt ét artikulationstegn ved hvert system, i reglen over T1 og over B1, selv om angivelserne gælder alle fire stemmer. De manglende angivelser (typisk i T2 og B2) er stiltiende tilføjet i udgaven.

Tilføjelse af manglende nodepunkteringer og justering af uegalt anbragte dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret. Det drejer sig om følgende passager (de i parentes anførte forskelle er bibeholdt i udgaven):

- t. 2-5 = t. 22-25 (første gang *fff*, anden gang *ff*; se desuden nedenfor angående divergerende notationsformer af hovedmotivet t. 2-3)
- t. 130-143 = t. 163-176
- t. 68-86 = t. 144-162, men med en variant af motivet og visse deraf følgende harmoniske ændringer; gensidig kom-

Designated across page 1: *The Sea Storm Symphony No 15 1949*; heading: *Stormy Night in Ribe Symphony No. 15 with concluding chorus*.

Dated p. 1 above: *Morning at 4 o'clock 5/2 49 (after the morning walk at 3-4 o'clock.)* – signed and dated at the end: *6 morning 5 Feb 49 Ribe*

3 leaves, 34.5 × 26.5; foliated: (unnumbered title page), 1, 3; fol. 2 missing.

Contents: bb. 1-87 + bb. 198-253. Also including contributions to other works.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the main source of the work, the fair copy of the score (source A). The sketches (B) are of a preliminary and incomplete nature and without substantial source value. However, one editorial emendation has been made on the basis of supplementary information from source B.

EDITORIAL GUIDELINES

Material supplied or emended by the editor is identified typographically in the score by square brackets; however, supplied slurs and ties are shown with a broken line and emended slurs and ties by a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are supplied by the editor (with one exception mentioned in the notes below). Key signatures in the clarinet parts are supplied by the editor. Editorial comments and information about matters which are not identified typographically in the score are to be found in the notes below.

Articulation marks in the parts of the second wind instruments, in the campane part, and in the choral parts have been tacitly supplied by the editor. In the autograph score, Langgaard writes first and second wind parts together on one staff. In places where the parts are notated with stems pointing upwards and downwards, he only marks the upper part with an articulation sign. It is obviously understood that the indications in homophonic passages apply to both wind parts, and missing indications in these cases have therefore been added tacitly by the editor. – Langgaard uses a similar notation in the campane part. The harmony *cis¹ - e¹* is notated with upward and downward stems respectively, but the martellato is given only at the upper note, although it must apply to both notes (in the edition the two notes are notated on one stem and with one martellato mark). – Finally, a similar way of notation is found in the four-part choral section, which in the source is notated on two staves with stems pointing upwards and downwards. There is generally only one articulation mark for each staff, usually above T1 and above B1, although the indications apply to all four parts. The missing information (typically in T2 and B2) has been tacitly supplied in the edition.

Missing dots have been supplied tacitly and adjustment of inaccurately placed dynamic indications has been carried out without further notice

Passages that are repeated have been editorially supplemented (vice versa) and the notation made uniform. This applies to the following passages (the differences listed in brackets have been retained in the edition):

- bb. 2-5 = bb. 22-25 (first time *fff*, second time *ff*; cf. also below regarding divergent notational forms of the main motif bb. 2-3)
- bb. 130-143 = bb. 163-176
- bb. 68-86 = bb. 144-162, but with a variant of the motif which causes some harmonically changes; mutual com-

plettering har fundet sted for så vidt angår buer, artikulation og dynamik

- t. 254-260(261) = t. 262-268(269) (marc. i vl 1, t. 254 findes dog ikke i t. 262; fag 1 ikke identisk i t. 260/268)
- t. 270-277 = t. 278-285 (ob 1 node 4 er i t. 274 + 276 g² mod a² i t. 282 + 284; vl 2,2 node 2 er i t. 275 + 277 h¹ mod g¹ i t. 283 + 285)
- t. 296-297 = t. 390-391 (orkestersatsen) – RL henviser blot med betegnelsen *come sopra...* til første præsentation
- t. 314-327 = t. 392-405 (orkestersatsen) – RL henviser blot med betegnelsen *come sopra...* til første præsentation

Finalen rummer desuden utallige næsten-gentagelser af de første 8 takter (2 + 2 og 2 + 2 takter). Notationen er meget uensartet, hvad angår buer, dynamik og artikulation. I de fleste tilfælde synes der at være tale om arbitrære forskelle eller om udeladelser begrundet med, at en passage skal spilles "som før". Notationen er i betydelig grad egaliseret af udgiveren, dog med størst konsekvens inden for følgende parallelle passager (kildens uensartede brug af *fz* og *marc.* er dog bibeholdt):

- t. 254-257 ~ t. 386-389
- t. 254-261 ~ t. 292-299
- t. 270-277 ~ t. 300-307
- t. 286-289 ~ t. 308-311

Særligt vedrørende symfoniens hovedmotiv

Det må konstateres, at symfoniens hovedmotiv t. 2-3, som gentages seks gange, er uensartet harmoniseret, og at grænsen mellem bevidst variation og tilfældigheder i notationen ikke står klar. Forskellene angår cello-stemmen (motivets takt 1, node 1-2) og – et enkelt sted – bratschstemmen (motivets takt 2, node 1). Langgaards vekslende notation, som fremgår af skemaet herunder, er bibeholdt i udgaven. Til orientering anføres også notationen i skitsen (B3), som generelt er mangelfuld m.h.t. fortegn, måske fordi Langgaard momentant har tænkt i faste fortegn (3'er), skønt notationen er uden sådanne.

takt	vlc		vla	
	første takt		anden takt	
	node 1-2		node 1	
	A	B3	A	B3
2-3	es-d	e-d	as	a
22-23	e-d	e-d	as	a
26-27 (motivet en stor sekund højere)	f-e	f-e	b	h
42-43	es-d	e-d	as	h(a?)
59-60	e-es	e-es	as	a
62-63	es-d	es-d	as	as
111-112	e-d	-	a	-

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

takt	stemme	kommentar
1	tutti	node 1: i seks af stemmerne ned igennem takten skriver RL <i>Dis</i> eller <i>Dis!</i> ved første node; jfr. <i>Om symfoni nr. 15</i> (s. 5)
	campane	RLs note <i>Meget skarpe Klokketemt af og til</i> flyttet til t. 15
3	vl 2	ces ¹ rettet til enharmonisk h i analogi med t. 23, 43, 60, 63 og 112
5	vl 1	node 3: overflødigst & udeladt
6	vl 1	node 2: overflødigst & udeladt

pletion has been done as regards slurs, articulation and dynamic indications

- bb. 254-260(261) = bb. 262-268(269) (marc. in vl 1, b. 254 is not in b. 262; in bb. 260/268, fag 1 is not identical)
- bb. 270-277 = bb. 278-285 (ob 1 note 4 is g² in bb. 274 + 276 and a² in bb. 282 + 284; vl 2,2 note 2 is b¹ in bb. 275 + 277 and g¹ in bb. 283 + 285)
- bb. 296-297 = bb. 390-391 (the orchestral section) – RL refers with the indication *come sopra...* to the first presentation
- bb. 314-327 = bb. 392-405 (the orchestral section) – RL refers with the indication *come sopra...* to the first presentation

The finale also contains countless near-repetitions of the first 8 bars (2 + 2 and 2 + 2 bars). The notation is very uneven in terms of slurs, dynamics and articulation. In most cases, there seem to be arbitrary differences or omissions justified by the fact that a passage must be played "as before". To a considerable extent, the notation has been made uniform by the editor, however with greatest consequence within the following parallel passages (the non-uniform use of *fz* and *marc.* in the source are however retained):

- bb. 254-257 ~ bb. 386-389
- bb. 254-261 ~ bb. 292-299
- bb. 270-277 ~ bb. 300-307
- bb. 286-289 ~ bb. 308-311

Especially regarding the main motif of the symphony

It must be stated that the symphony's main motif, bars 2-3, which is repeated six times, is unevenly harmonized, and that the boundary between deliberate variation and random notation is not clear. The differences concern the cello part (bar 1 of the motif, notes 1-2) and – in a single place – the viola part (bar 2 of the motif, note 1). Langgaard's alternating notation, which appears from the table below, has been retained in the edition. For information, the table also lists the notation in the sketch (B3), which is generally deficient in terms of accidentals, perhaps because Langgaard has momentarily thought in a fixed key (3 ♭'s), although the notation is without key signature.

bars	vlc		vla	
	first bar		second bar	
	notes 1-2		note 1	
	A	B3	A	B3
2-3	e _b -d	e-d	a _b	a
22-23	e-d	e-d	a _b	a
26-27 (motif one major second higher)	f-e	f-e	b _b	b
42-43	e _b -d	e-d	a _b	b(a?)
59-60	e-e _b	e-e _b	a _b	a
62-63	e _b -d	e _b -d	a _b	a _b
111-112	e-d	-	a	-

NOTES

Pitch is indicated in the conventional way from the 'keyhole c' = c¹.

bar	part	comment
1	tutti	note 1: in six of the orchestral parts down through the bar, RL states <i>Dis</i> or <i>Dis!</i> at the first note, cfr. <i>About Symphony no. 15</i> (p. 5)
	campane	RLs note <i>Very sharp bell strokes now and then</i> moved to b. 15
3	vl 2	c _b ¹ emended to enharmonic b by analogy with bb. 23, 43, 60, 63 and 112
5	vl 1	note 3: superfluous & suppressed
6	vl 1	note 2: superfluous & suppressed

39	campane	i A er stemmen her noteret en oktav dybere end andre steder – måske en fejlnotation?; stemmen er ikke anført i B3	39	campane	in A, the part is notated here one octave deeper than in other places – perhaps an error?; the part is not in B3
	vl 2	i t. 36 til og med t. 38 anfører RL en bøl-gelinje med beskeden <i>som første Violin</i> – bølgelinjen ophører utvetydigt i slutningen af t. 38, og t. 39 er tom, skønt det forekommer ulogisk (heltaktpauser mangler ofte i A)		vl 2	in b. 36 to and including b. 38, RL has a wave line and the message <i>like violin I</i> – the line clearly stops at the end of b. 38 and b. 39 is empty although it seems illogical (semibreve rests are often missing in A)
56	vl 1	node 1: overflødig ♪ udeladt	56	vl 1	note 1: superfluous ♪ suppressed
64, 66	tr, cor	dynamikken er uklar i A; kilde B3 har i t. 64 et tutti- <i>fz</i> (<i>ffz</i> ?) på anden fjerdedel efterfulgt af ≡ til og med t. 65; redaktionel justering foretaget med skelen hertil	64, 66	tr, cor	in A, dynamics are unclear; source B3 has a tutti- <i>fz</i> (<i>ffz</i> ?) in b. 64 at the second crotchet followed by a ≡ up to and including b. 65; editorial adjustment made with respect to this
71	ob	<i>f</i> rettet til <i>ff</i> i analogi med fag og t. 147	71	ob	<i>f</i> emended to <i>ff</i> by analogy with fag and b. 147
72	tutti	stort <i>ff</i> tilføjet i A med farvestift midt på siden mellem tr- og vl-systemerne; udeladt	72	tutti	a large <i>ff</i> added in A with red crayon at the middle of the page between the tr and vl staves; suppressed
76	vla	node 3: overflødig ♪ udeladt	76	vla	note 3: superfluous ♪ suppressed
91	–	<i>Funébre</i> korrigeret til <i>Funebre</i>	91	–	<i>Funébre</i> corrected to <i>Funebre</i>
101	fag, cor, vl 2	sekstol-angivelser tilføjet i analogi med vl 1 og vlc	101	fag, cor, vl 2	sextuplet indications supplied by analogy with vl 1 and vlc
118	vlc	node 5: overflødig ♪ udeladt	118	vlc	note 5: superfluous ♪ suppressed
126	ob	gentaget <i>p</i> udeladt	126	ob	repeated <i>p</i> suppressed
130	–	opr. tempobetegnelse <i>Langsomt</i> udstreget i A; udeladt	130	–	original tempo <i>Langsomt</i> [<i>Slowly</i>] crossed over in A; suppressed
136	fl 1	node 1: overflødig ♪ udeladt	136	fl 1	note 1: superfluous ♪ suppressed
140	fl 1 trb 2	node 1: overflødig ♪ udeladt buer mgl. i A (noteret med halse ned, trb 1 med halse op)	140	fl 1 trb 2	note 1: superfluous ♪ suppressed slurs missing in A (notated with downward stems, trb 1 with upward stems)
144	cor 2	bue node 2-3 mgl. i A (noteret med halse ned, cor 1 med halse op)	144	cor 2	slur notes 2-3 missing in A (notated with downward stems, cor 1 with upward stems)
149	vl 1	node 1: stacc. udeladt i analogi med tr 1 og t. 73	149	vl 1	note 1: stacc. suppressed by analogy with tr 1 and b. 73
150	tutti	stort <i>ff</i> tilføjet i A med farvestift midt på siden mellem tr- og timp-systemerne; udeladt	150	tutti	a large <i>ff</i> added in A with crayon at the middle of the page between the tr and the timp stave; suppressed
	ob 2	bue node 2-3 mgl. i A (noteret med halse ned, ob 1 med halse op)		ob 2	slur notes 2-3 missing in A (notated with downward stems, ob 1 with upward stems)
151	vl 2	node 2: fejlbragt ♪ udeladt i analogi med unison ob og cl og i analogi med t. 75	151	vl 2	note 2: erroneously located ♪ suppressed by analogy with unison ob and cl and by analogy with b. 75
152	vla	node 3: overflødig ♪ udeladt	152	vla	note 3: superfluous ♪ suppressed
153	fag	node 1: overflødig ♪ udeladt	153	fag	note 1: superfluous ♪ suppressed
154	timp	bue til t. 155 udeladt i analogi med t. 78 (sideskift i A mellem t. 154 og 155)	154	timp	slur to b. 155 suppressed by analogy with b. 78 (page turn in A between bb. 154 and 155)
162	fag	f-nøgle tilføjet redaktionelt, idet t. 155 i A er noteret i c-nøgle (i udgaven i f-nøgle); efterfølgende skift til f-nøgle (inden t. 163) mgl. i A	162	fag	F-clef added editorially as b. 155 in A is written in the tenor-clef (in the edition in F-clef); subsequent shift to F-clef (before b. 163) missing in A
169	cl 1	node 1: overflødig ekstra ♪ udeladt	169	cl 1	note 1: superfluous extra ♪ suppressed
173	cb 1	buer mgl. i A (noteret med halse op, cb 2 med halse ned)	173	cb 1	slurs missing in A (notated with upward stems, cb 2 with downward stems)
184	vl 1	ekstra <i>p</i> tilføjet med farvestift i A; udeladt	184	vl 1	extra <i>p</i> added in A with crayon; suppressed
190	vl 1	uegalt anbragt ≡ i A fra t. 190 node 3 og ind i t. 191 justeret i analogi med t. 186	190	vl 1	unevenly placed ≡ in A from b. 190 note 3 and into b. 191 adjusted by analogy with b. 186
192	vla	node 1: overflødig ♪ udeladt	192	vla	note 1: superfluous ♪ suppressed
201	fag 1	node 1: overflødig ♪ udeladt	201	fag 1	note 1: superfluous ♪ suppressed
204	vla	overflødig <i>divisi</i> udeladt	204	vla	superfluous <i>divisi</i> suppressed
213	–	<i>funébre</i> rettet til <i>funebre</i>	213	–	<i>funébre</i> emended to <i>funebre</i>
254	–	A har overskriften <i>Finale med Slutningskor. Tekst af Thøger Larsen</i>	254	–	A has the heading <i>Finale with concluding chorus. Text by Thøger Larsen</i>

254	–	gentaget taktangivelse (alla breve) udeladt	254	–	repeated time signature (alla breve) suppressed
257	timp	bue fra node 1 til t. 258 node 1 udeladt i analogi med t. 265, 273, 281 m.fl.	257	timp	slur from note 1 to b. 258 note 1 suppressed by analogy with bb. 265, 273, 281, etc.
258	tutti	RL skriver tydeligvis stacc. som en streg i denne og tilsvarende takter i A; udgiveren har opfattet det som spiccato (staccatissimo) i modsætning til fl og ob t. 255 og ob 1 og cl t. 257, hvor stacc. har tydelig form som en prik	258	tutti	RL clearly writes stacc. as a short line in this and similar bars in A; the editor has interpreted it as spiccato (staccatissimo) as opposed to fl and ob b. 255 and ob 1 and cl b. 257 where stacc. clearly has the shape of a dot
	fl	gentaget <i>f</i> i taktens begyndelse (efter blad-vending i A) udeladt		fl	repeated <i>f</i> in the beginning of the bar (after page turn in A) suppressed
	tr, trb 1-2	node 2: gentaget <i>f</i> udeladt		tr, trb 1-2	note 2: repeated <i>f</i> suppressed
259	ob 2, cl 2	bue node 1-2 udeladt i analogi med fl 2, cor 2 og t. 267, 269 m.fl.	259	ob 2, cl 2	slur notes 1-2 suppressed by analogy with fl 2, cor 2 and b. 267, 269, etc.
260	fag, cor, tr, trb, tuba	<i>f</i> i taktens begyndelse udeladt i analogi med øvrige stemmer og t. 268	260	fag, cor, tr, trb, tuba	<i>f</i> in the beginning of the bar suppressed by analogy with the other parts and b. 268
265	picc vlc 1	node 1: <i>a2</i> udeladt (notationsfejl) node 1: <i>fz</i> udeladt og erstattet med redaktionelt tilføjet marc. i analogi med fag	265	picc vlc 1	note 1: <i>a2</i> suppressed (notational error) note 1: <i>fz</i> suppressed and replaced by editorially supplied marc. by analogy with fag
267	cor 2	bue node 1-2 udeladt i analogi med fl, ob, cl og t. 259	267	cor 2	slur notes 1-2 suppressed by analogy with fl, ob, cl and b. 259
269	cl 2	node 2: b ¹ rettet til d ² i analogi med t. 259, 261, 267, 297	269	cl 2	note 2: b ¹ emended to d ² by analogy with bb. 259, 261, 267, 297
272, 280	fl	overflødig <i>a2 sempre</i> udeladt	272, 280	fl	superfluous <i>a2 sempre</i> suppressed
272	cl 1	bue fra node 1 til t. 273, men uden endepunkt i denne, udeladt i analogi med ob og t. 280	272	cl 1	slur from note 1 to b. 273, but without ending point here, suppressed by analogy with ob and b. 280
273	cb	d tilføjet i analogi med t. 281 og 289	273	cb	d supplied by analogy with bb. 281 and 289
290	trb 2	fejlanbragt (ikke slettet) fjerdedelspause på anden fjerdedel udeladt	290	trb 2	erroneously located (not deleted) crotchet rest on the second crotchet suppressed
296	picc, fl	node 1: gentaget <i>ff</i> udeladt	296	picc, fl	note 1: repeated <i>ff</i> suppressed
297	fl 2, ob 2, cl 2, cor 2	bue node 1-2 udeladt i analogi med t. 259 og 299	297	fl 2, ob 2, cl 2, cor 2	slur notes 1-2 suppressed by analogy with bb. 259 and 299
299	fag, vcl, cb	node 2: (♯) ved trillen skyldes RL (A)	299	fag, vcl, cb	note 2: (♯) by the trill supplied by RL (A)
302	fl	overflødig <i>a2</i> udeladt	302	fl	superfluous <i>a2</i> suppressed
304	cb	A har <i>colla cello</i> i takten, men udgiveren har ikke taget dette efterretteligt ved node 1, som i stedet er anført i analogi med t. 274 og 282	304	cb	A has <i>colla cello</i> in the bar, but the editor has not taken this seriously as regards note 1, which instead is written by analogy with bb. 274 and 282
305, 307	vlc, cb	node 2: gentaget <i>ff</i> udeladt (marc. tilføjet i analogi med <i>fz</i> i t. 275 og 277)	305, 307	vlc, cb	note 2: repeated <i>ff</i> suppressed (marc. supplied by analogy with <i>fz</i> in bb. 275 and 277)
307	TTBB	tekst: <i>det</i> rettet til <i>Det</i> i overensst. med digtets publicerede form	307	TTBB	text: <i>det</i> emended to <i>Det</i> in accordance with the poem's published form
308, 310	trb 3, tuba	marc. redaktionelt tilføjet i analogi med t. 300 og 302	308, 310	trb 3, tuba	marc. editorially supplied by analogy with bb. 300 and 302
313	trb 1-2, vlc, cb B2	node 5: overflødig ♯ udeladt tekst: til sidst i takten (efter <i>Orgelbarok</i>) er anført et <i>og</i> uden node; udeladt	313	trb 1-2, vlc, cb B2	note 5: superfluous ♯ suppressed text: at the end of the bar (after <i>Orgelbarok</i>) an <i>og</i> is written with no note by it; suppressed
324	cb 1	c tilføjet i analogi med t. 310, 323 og 325	324	cb 1	c supplied by analogy with bb. 310, 323 and 325
326	trb 3, tuba	node 1: stemmerne er i A noteret i samme system, og det uklart hvorvidt node 1 skal spilles af trb 3 eller tuba eller evt. begge instrumenter	326	trb 3, tuba	note 1: the parts are in A written on one staff, and it is unclear whether note 1 is supposed to be performed by trb 3 or tuba or both
331	TTBB	tekst: <i>klem</i> rettet til <i>Klem</i> i overensst. med digtets publicerede form	331	TTBB	text: <i>klem</i> emended to <i>Klem</i> in accordance with the poem's published form

341, 343 B1	node 1: overflødig \downarrow udeladt	341, 343 B1	note 1: superfluous \downarrow suppressed
343 vla 1	node 1: overflødig \downarrow udeladt	343 vla 1	note 1: superfluous \downarrow suppressed
354 BBar solo	A har <i>vildt</i> ; redaktionelt oversat til <i>feroce</i>	354 BBar solo	A has <i>vildt</i> (<i>wildly</i>); editorially translated to <i>feroce</i>
358 fl	node 1: punktering udeladt (notationsfejl)	358 fl	note 1: dot suppressed (notational error)
365 timp	node 1: umensureret tremolo ændret til <i>tr</i>	365 timp	note 1: unmeasured tremolo emended to <i>tr</i>
375 TTBB	tekst: orddelingen <i>gnis-ter</i> i A rettet til <i>gni-ster</i>	375 TTBB	text: the dividing of <i>gnis-ter</i> in A emended to <i>gni-ster</i>
377, 379 timp	node 1: umensureret tremolo ændret til <i>tr</i>	377, 379 timp	note 1: unmeasured tremolo emended to <i>tr</i>
378, 380 cor	overflødig <i>a2</i> udeladt	378, 380 cor	superfluous <i>a2</i> suppressed
383 tr	overflødig <i>a2</i> udeladt	383 tr	superfluous <i>a2</i> suppressed
390 vl 1	<i>f</i> rettet til <i>ff</i> i analogi med øvrige strygere og t. 296	390 vl 1	<i>f</i> emended to <i>ff</i> by analogy with the other strings and b. 296
391 TTBB	node 3: overflødig (umotiveret) <i>ff</i> udeladt	391 TTBB	note 3: superfluous (unmotivated) <i>ff</i> suppressed
396-401 TTBB	tekst: teksten var opr.: <i>gale af lyst til en Himmelfart med de usalige Storme</i> (skrevet over korsatsen i A); RL har senere (under korsatsen) tilføjet: <i>med de usalige Storme gale af Lyst til en Himmelfart!</i> ; i t. 396-397 er den opr. tekst overstreget, men i t. 398-401 (efter bladvending i A) står teksterne parallelt som om tenorstemmerne skal synge <i>med de usalige Storme</i> , mens basserne synger <i>gale af Lyst til en Himmelfart!</i> ; det forekommer dog mest sandsynligt, at en forglemmelse er skyld i, at den opr. tekst ikke er overstreget t. 398-401, hvorfor udgaven kun gør brug af Langgaards sene- ste version i alle fire stemmer	396-401 TTBB	text: the original text was: <i>gale af lyst til en Himmelfart med de usalige Storme</i> (written above the choral parts in A); RL later (under the choral parts) added: <i>med de usalige Storme gale af Lyst til en Himmelfart!</i> ; in bb. 396-397 the original text is deleted, but in bb. 398-401 (after a page turn in A) the two texts are in parallel as if the tenors was meant to sing <i>med de usalige Storme</i> , while the basses sing <i>gale af Lyst til en Himmelfart!</i> ; it seems likely that an oversight has caused that the original text version is not deleted in bb. 398-401, and consequently the edition only makes use of Langgaard's latest version in all of the four parts
397 B2	node 1: rettet fra $\downarrow\downarrow$ til \downarrow , idet teksten opr. (jfr. note ovf.) var <i>Himmelfart</i> (tre stavelser), men er ændret til <i>Storme</i> (2 stavelser) uden at noderne samtidig er rettet	397 B2	note 1: emended from $\downarrow\downarrow$ to \downarrow as the text originally (cf. the above note) was <i>Himmelfart</i> (3 syllables), which was changed to <i>Storme</i> (2 syllables) without the notes being corrected at the same time
400 T1, B1, B2	node 1-2: rettet fra \circ til $\downarrow\downarrow$ i analogi med T1, idet teksten opr. (jfr. note til t. 396-401 ovf.) var <i>Stor-</i> (én stavelse), men er rettet til <i>Him-mel-</i> (to stavelser) uden at noderne samtidig er ændret	400 T1, B1, B2	notes 1-2: emended from \circ to $\downarrow\downarrow$ by analogy with T1, as the text originally (cf. note above) was <i>Stor-</i> (1 syllable), which was changed to <i>Him-mel-</i> (2 syllables) without the notes being corrected at the same time
400-401, 404-406 TTBB	tekst: ordene <i>Himmelfart!</i> og <i>en Himmelfart!</i> er understreget af RL i A; understregningen medtaget i udgaven	400-401, 404-406 TTBB	text: the words <i>Himmelfart!</i> and <i>en Himmelfart!</i> are underlined by RL in A; this underlining is included in the edition
404 tutti	takten er for orkestersatsens vedkommende en gentagelse af t. 326 med styrkegraden <i>f</i> ; i t. 404 skal styrken dog næppe nedsættes fra <i>ff</i> til <i>f</i> , <i>f</i> derfor udeladt	404 tutti	as regards the orchestral section, this bar is a repetition of b. 326, which has the dynamic level <i>f</i> ; in b. 404 the level should hardly be reduced from <i>ff</i> to <i>f</i> ; <i>f</i> therefore suppressed

Bendt Viinholt Nielsen, rev. 4. april 2008

Bendt Viinholt Nielsen, rev. 4 April 2008